

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Poiesz Berlikum

projectnummer: 148.37.51.00.00

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Poiesz Sportleane Berlikum

Datum: 08-10-2020

Inleiding

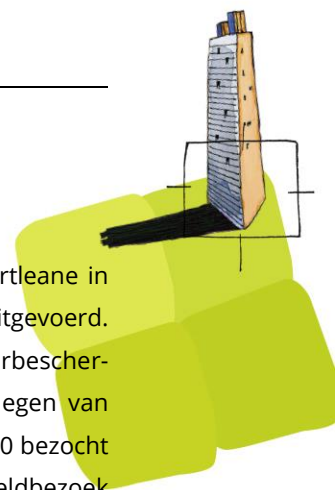
KADER

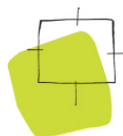
Poiesz Vastgoed is voornemens om een nieuw filiaal van Poiesz te realiseren aan de Sportleane in Berlikum. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de beknopte natuurtoets op 17 september 2020 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: half bewolkt, circa 16 °C, droog en een matige wind.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft een dorps huis met aansluitend het gebouw van het Groene Kruis, twee woningen en een parkeerterrein. De woningen liggen aan It Achtepaed en het gebouw van het dorps huis en Groene Kruis aan de Sportleane in Berlikum (zie figuur 1). Het plangebied ligt aan de zuidzijde van Berlikum, grenst rondom aan woonerven en aan de zuidoostzijde grenst het aan het sportcomplex van SC Berlikum. Het gebouw van het dorps huis en het Groene Kruis-gebouw bestaan uit baksteen en hebben gedeeltelijk een zadeldak met pannendak en gedeeltelijk een plat dak bekleed met bitumen. De twee 2-onder-1-kapwoningen staan aan de westzijde van het plangebied. Deze zijn opgetrokken uit baksteen en hebben een pannendak. Tussen de twee gebouwen is parkeergelegenheid en verharding aanwezig om de bebouwing bereikbaar te maken. Verder staat aan de zuidzijde van het Groene Kruis-gebouw een bomenrij die deels buiten het plangebied valt en zijn rondom de gebouwen enkele solitaire bomen aanwezig. Permanent oppervlaktewater is niet aanwezig in het plangebied.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

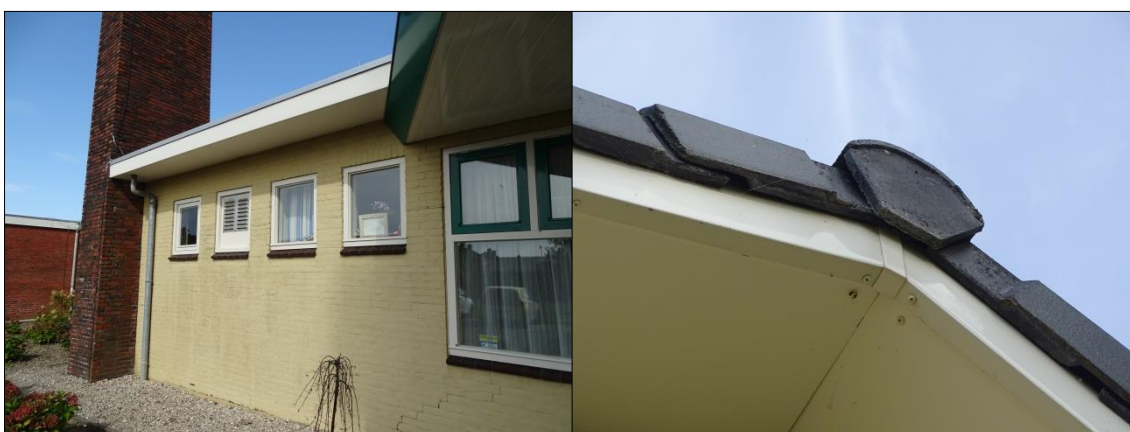

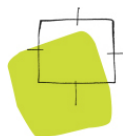
De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van een nieuw filiaal van de supermarktketen Poiesz. De huidige bebouwing zal worden gesloopt om plaats te maken voor de nieuwe supermarkt. Voor de ontwikkeling wordt bebouwing gesloopt en grond vergraven. Verder wordt een aantal bomen gekapt.

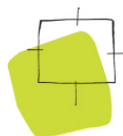
Figuur 1. Luchtfoto met de locatie van het plangebied (rood). (Bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied op 17 september 2020. Links het aanzicht op de oostzijde van het Groene Kruis-gebouw. Rechts het aanzicht op de overhangende nokpannen van het Groene Kruis-gebouw.

Foto's 3 - 8. Linksboven het aanzicht op de parkeerplaats vanuit het zuiden. Rechtsboven de zuidzijde van het Groene Kruis-gebouw. Links midden de noordzijde van het dorps huis. Rechts midden het pannendak van het dorps huis met ruimtes. Linksonder de noordzijde van het dorps huis. Rechtsonder de oostgevel van het dorps huis.

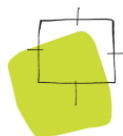
Foto's 9 - 12. Linksboven het aanzicht op de ruimte tussen het Groene Kruis-gebouw (links) en het dorps huis (rechts). Rechtsboven het pannendak van het dorps huis met ruimtes. Linksonder de zuidelijke te slopen woning vanuit het zuiden. Rechtsonder de twee te slopen woningen vanuit het zuidwesten.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) (© NDFF 5 oktober 2020 11:03:33) blijkt dat in de omgeving van het plangebied diverse beschermde dier- en plantensoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, ongewervelden en een enkele vaatplant.

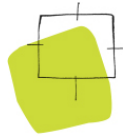
Vegetatie in het plangebied bestaat voornamelijk uit een aantal algemene plantensoorten. De waargenomen soorten zijn onder meer grote brandnetel, madeliefje, Engels raaigras, paardenbloem en smalle weegbree. Opgaande beplanting bestaat uit enkele bomen rondom de bebouwing, zoals gewone es, Amerikaanse vogelkers en esdoorn. De waargenomen soorten langs de zuidzijde van het plangebied zijn gewone es en populier. Deze soorten duiden op een voedselrijke bodem. De beschermde plantensoort roggelelie is bekend vanuit de omgeving van het plangebied. Geschikte groeiplaatsen voor deze soort, zoals akkers, zijn in het plangebied niet aanwezig. Deze en andere beschermde plantensoorten zijn gezien de terreingesteldheid en de voedselrijkdom niet te verwachten.

Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bekend uit de directe omgeving van het plangebied, zoals huismus en gierzwaluw (NDFF). Onder het pannendak van het dorpshuis en de twee woningen is ruimte aanwezig die mogelijk geschikt is voor huismus om een nest in te bouwen. Daarnaast is ruimte aanwezig tussen de overhangende nokpannen en de dakrand van de pannendaken van alle bebouwing die gierzwaluw toegang kunnen bieden tot de binnenzijde van het pannendak om een nest te bouwen. Verder zijn geen nesten aanwezig in de bomen in het plangebied die geschikt zijn voor roofvogels, uilen of andere vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Het plangebied is geschikt als foerageergebied van een aantal soorten vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus.

In de bomen en struiken rondom de bebouwing kunnen mogelijk algemeen voorkomende broedvogels tot broeden komen, zoals merel, heggenmus en houtduif. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal vleermuissoorten, waaronder gewone dwergvleermuis en laatvlieger (NDFF). Tussen de overhangende dakpannen en de dakrand van de twee woningen, het dorpshuis en het Groen Kruis-gebouw zijn

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

openingen aanwezig die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Bomen met geschikte holtes of scheuren die kunnen leiden tot verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn niet aanwezig in het plangebied.

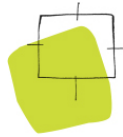
Het plangebied kan mogelijk wel onderdeel zijn van het foerageergebied van vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De bomenrij langs de zuidzijde van het plangebied is mogelijk geschikt als vliegroute van vleermuizen doordat onderdeel is van een doorgaande structuur van opgaande beplanting.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis en steenmarter (NDFF). Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde soorten die bekend zijn uit de directe omgeving van het plangebied zijn otter en waterspitsmuis (NDFF). Geschikt leefgebied van deze soorten is in het plangebied niet aanwezig door het ontbreken van brede watergangen met uitbundige oevervegetatie. Deze en andere niet-vrijgestelde zoogdiersoorten zijn vanwege het ontbreken van waarnemingen en ontbreken van geschikt leefgebied niet te verwachten.

De beschermde amfibieënsoorten bastaardkikker en gewone pad zijn bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor deze soorten door het ontbreken van voortplantingswater. De groenstroken in het plangebied vormen hooguit geschikt landbiotoop voor deze soorten. Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Geschikt biotoop voor niet-vrijgestelde soorten is in het plangebied ook niet aanwezig door het ontbreken van geschikt voortplantingswater en landbiotoop.

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van grote weerschijnvlinder en grote vos (NDFF). Deze soorten zijn vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zoals vochtige open bossen met boswilg en iep, niet in het plangebied te verwachten. Andere soorten beschermde ongewervelden, zijn eveneens niet in het plangebied te verwachten.

Waarnemingen van beschermde vissen en reptielen zijn niet bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van geschikt biotoop voor vissen en reptielen zijn deze niet te verwachten in het plangebied.

TOETSING

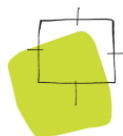
Als gevolg van de plannen gaan mogelijk vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw verloren. Nader onderzoek naar deze soort(groep)en is nodig om te bepalen of nest- en verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing. Op basis van dit nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor de te verwachten vleermuissoorten die in het plangebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen, ten gevolge van de werkzaamheden, treden niet op. **Negatieve effecten ten aanzien van vliegroute worden ook niet verwacht aangezien de bomenrij langs de zuidzijde van het plangebied behouden blijft.**

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor huismus. Het plangebied vormt echter hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soort en bovendien is in de directe omgeving in ruime mate alternatief foerageergebied voor deze soort aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden dan ook niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' op een afstand van circa 7,3 kilometer ten noordwesten van het plangebied. De Waddenzee is eveneens het meest nabijgelegen NNN-gebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' omvat een bosstrook die op circa 180 meter afstand ten zuidwesten van het plangebied is gelegen. Het meest nabijgelegen weidevogelkansgebied is gelegen op een afstand van circa 4,2 kilometer ten zuidwesten van het plangebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Er zijn in potentie hooguit effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van Natura 2000-gebieden door bebouwing, (water)wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-

gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten. Gelet op de aard van de ontwikkeling en de grote afstand tot Natura 2000-gebied 'Waddenzee' is een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden niet te verwachten.

Gezien de afstand tot de beschermde gebieden en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten te verwachten op het NNN, natuur buiten het NNN en weidevogelkansgebieden. De ontwikkeling is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van de Wnb is op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 17 september 2020) en het raadplegen van bronnen, gelet op de aard van het plan, een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Nader onderzoek is nodig naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (inclusief laatvlieger) en jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw in de te slopen bebouwing. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening.